

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osavuosikatsaus 1.1. - 31.7.2021 sekä talousarviomuutos vuodelle 2021

KULILK 25.08.2021 § 62
1218/02.02.01/2021

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2021 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan lauta- ja johtokunnille pääsääntöisesti kuukausittain. Ensimmäinen raportti laaditaan helmikuun lopun tilanteesta. Osavuosikatsauksia seuraavien kuukausien tilanteista ei laadita kirjallista raporttia, ellei toteumaennuste ole oleellisesti muuttunut.

Osavuosikatsaukset laaditaan maalís-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosenusteen lisäksi myös talousarvion toiminnallisten tavoitteiden ja yksiköiden omien käyttösuunnitelmatavoitteiden toteutumisesta.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja tarvittaessa on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Lauta- ja johtokuntien tulee päättää talousarvioon mahdollisesti esitettävistä muutoksista. Talousarviomuutos on valmisteltava lautakunnan hyväksymällä talousarvion sitovuustasolla. Muutosesityksen yhteydessä on arvioitava myös taloudellisten ja määrällisten sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja esitettävä niihin tarpeelliset muutokset.

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan käyttötalousosan sitovuus taso kulttuuri- ja liikuntalautakunnan nähden on vastuualueiden toimintakate. Talousarviomuutokset on palveluarviotaulukossa esitetty ennuste sarakkeessa.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan talouden toteuma tammi-heinäkuussa 2021 palvelualueittain:

	2021	2020
Kulttuuripalvelut	56,6 %	54,6 %
Liikuntapalvelut	65,4 %	59,3 %
Yhteensä	60,1 %	56,5 %

Liikuntapalveluissa talousarvion ylityspainetta on 1,05 milj. euroa, mikä johtuu pääosin tulojen menetyksistä. Tulomenetys on noin 0,9 milj. euroa ja suurin muu ylitys tulee lisäpanostuksesta ulkoliikunta- alueiden hoidossa.

Kulttuuripalveluissa on myös tulot talousarviota merkittäväsi alemmat, mutta myös menot ovat pienentyneet ja ylityspaine on noin 0,1 milj. euroa.

Molempien tulosalueiden ennusteessa on huomioitu se, että koronapandemia tulee vaikuttamaan toimintaan myös loppuvuoden aikana.

Palvelualueiden keskeisin toiminta:

Kulttuuripalvelut

Yleinen kulttuurityö ja lastenkulttuurikeskus:

Avustuksissa pääosa määrärahasta on myönnetty ja maksatuksia kohdentuu paljon loppuvuodelle. Kevään luovan alan ja tapahtumien exit-kokonaisuus on laitettu käyntiin ja haussa on ollut sekä kahden osa-aikaisen yhteisötaiteilijan työsuhteet että kulttuuritupsahdusten ostopalvelut luovan alan ammattilaisilta. Päätöksiä tehdään elokuussa ja toiminnot käynnistyvät loppuvuoden aikana.

Kulttuuritori järjestettiin kauppatorin lavalla heinäkuussa. Aikataulutus poikkesi hieman normaalista ja esityspäivät kohdentuivat katveajoille, jotta pystyttäisiin tarjoamaan kattavasti torille ohjelmaa. Esim. ensimmäistä kertaa moneen vuoteen

maanantai oli Kulttuuritorin esityspäivä ja perinteisesti yleisömäärien kannalta parhaita päiviä oli vähemmän. Tämä yhdistettynä hellejaksoon vaikutti Kulttuuritorin kokonaisyleisömäärään, joka on noin 30 % normaalista.

Kulttuurin virta, koulujen kulttuurikasvatusohjelma sisälsi kevätkaudella Tervetuloa kirjastoon vierailuja ekaluokkalaisille, kirjavinkkaukset neljäsluokkalaisille, kuudesluokkalaisten Taidemuseovierailut sekä seiskojen Mediapajat. Lisäksi eskarifestarit kokosivat toukokuussa kaikki eskarit kouluista ja varhaiskasvatuksesta Luovasti luonnossa toimintaan Lykynlammella.

Varhaiskasvatuksen Kulttuurin puro tarjosi Eskarifestarien lisäksi tammikuun pakkasissa Valon ja äänen polku installaation kahdella päiväkodilla ja Musiikkia päivään koulutukset ja musiikkituokiot rikastuttivat kevätkaudella kuuden päiväkodin toimintaa.

Osa toiminnasta toteutettiin virtuaalisesti. Dokkino elokuvaesitykset alakouluille ja yläkouluille toteutettiin verkossa aiemman elokuvateatterivierailun sijaan. Kaupunginorkesterin Kulttuurin virta - konsertit järjestettiin verkossa ja toteutustapa salli, että konserttisisältöjä tarjottiin yläkoulujen lisäksi myös alakoulujen käyttöön. Rytmimusiikin virtuaalikonsertti ja jousiorkesterin helmikuun helmet konsertti keräsivät ennätysmäärän kuulijoita. Uusi lastenkulttuuriverkoston verkkosisältö, kirjailija Esko-Pekka Tiitisen kirjan synnystä kertova Hyvän tahdon tarina verkkosisältö keräsi yli 900 katsojaa kouluilla.

Joensuun lastenkulttuurikeskus toteutti 100 tapahtumaa, joihin osallistui 3025 lasta ja nuorta opettajineen. Verkkosisältöjä oli 5 kappaletta ja verkkosisällöt tavoittivat 4081 osallistujaa. Yhteensä osallistujia kulttuurikasvatustoiminnassa 7106. Sisältötuotannossa yhteistyössä oli Joensuun seutukirjasto, kaupunginorkesteri, Taidemuseo, kansalaisopisto ja konservatorio.

Tapahtumat pystyttiin järjestämään pääosin livetapaamisina erikoisjärjestelyin. Esim. Taidemuseolla vierailtiin, kun museo oli suljettu muulta yleisöltä ja oppilasryhmiä ei yhdistetty kuljetuksissa, vaan jokainen luokka sai oman bussin. Eskarifestareille osallistuttiin yksiköittäin ja kuljetuskustannuksista vastasi koulutuspalvelut ja varhaiskasvatus kumpikin omien osallistujien osalta.

Lastenkulttuurin valtakunnallinen tilastointi on muuttunut vuoden 2021 alusta, ja verkkosisältöjen osallistujamäärät ilmoitetaan erikseen. Tilastointi ei välttämättä ole yhdenmukainen edellisvuoden tilastoinnin kanssa.

Kaupunginorkesteri:

Kaupunginorkesterin on konsertoinut normaalisti vuoden alusta lähtien. Koronan takia orkesterissa on jouduttu tekemään jonkin verran muutoksia mm. ohjelmiston ja vierailevien taiteilijoiden suhteen. Kaupunginorkesteri on työskennellyt monimuotoisesti ja saavuttanut pääosin asiakaskuntaansa verkon välityksellä.

Alkuvuoden Lemmenjuoma-oopperasta toteutettiin harjoitusperiodi sekä striimattu konserttiversio. Oopperan esitykset siirrettiin touko-kesäkuun vaihteeseen. Ooppera toteutui loppujen lopuksi kesäkuussa 2021. Tuotanto siirrettiin kokonaan ulkotiloihin Utran Uittoareenalle. Ooppera on valtaisa menestys. Ainoastaan Itä-Suomessa sai kuulla elävää esitystä koko Suomessa tuona aikana.

Sinfoniakonsertteja on pidetty livenä sekä verkon välityksellä. Maksavia katsojia on ollut huhtikuun loppuun saakka Carelia-salissa sallittu 15 (AVIN määräys max 20 hlöä) per konsertti. Loput 5 paikkaa menevät striimituotantohenkilöstölle. Toukokuun alussa AVI lievensi katsojamäärärajoituksia sallittuun 50 henkilöön ja saimme saliin 45 maksavaa asiakasta, 5 paikkaa varattiin striimituotantohenkilöstölle.

Alkuvuoden sinfoniakonsertit, viihdekonsertit ja lastenkonsertit olivat maksullisia myös verkossa. Mm. maksullisuuden, lipun oston ja lipunmyyntitoimijan kautta saatujen konserttilinkkien saamisen hankaluuden vuoksi orkesteri tavoitti varsin niukalti kuulijoita. Kulttuurijohtajan päätöksellä muutimme konserttimme ilmaiseksi

maaliskuun loppupuolesta alkaen.

Maaliskuun loppupuolella kaupunginorkesteri kantaesitti Antti Auvisen tilausteoksen Cantus Fresco Disco. Teos oli Joensuun kaupunginorkesterin ja Jyväskylän Sinfonian kanssa yhteistilausteos.

Kaupunginorkesterin vaskisoittajat toteuttivat vappukonsertin yhteistyönä Kuopion kaupunginorkesterin vaskisoittajien kanssa Kuopiossa. Vappuinen lounaskonsertti toteutettiin Carelia-salissa orkesterimme puupuhaltajien ja jousisoittajien toimesta. Molemmat konsertit olivat saavutettavissa verkon kautta.

Nuorten solistien konsertti saatiin toteutettua toukokuussa. Saimme kuulla taitavia Pohjois-Karjalaisia lapsia ja nuoria solisteinamme Joensuun konservatoriosta, Pielisen Karjalan musiikkiopistosta sekä Keski-Karjalan musiikkiopistosta.

Kulttuurin Virta –konsertit toteutettiin kouluihin verkon välityksellä keräten valtavan määrän katsojakertoja ja kuulijoita.

Orkesteri osallistui ilmastoaiheisen hyväntekeväisyysmusiikkivideon toteuttamiseen. Orkesterimme äänitti Johanna Almarkin Yes, we all need hope – kappaleen, joka saa ensiesityksensä YK:n biodiversitettipäivän aikoihin toukokuussa.

Orkesterista otettiin uusia ajantasaisia valokuvia. Henkilöstössä on tapahtunut huomattava määrä muutoksia sekä raikastimme orkesterin ilmettä.

Seutukirjasto:

Seutukirjaston toimipisteet ovat olleet alkuvuoden ajan auki. Vain omatoimikirjastot ovat olleet viikonloppuisin kiinni 31.5. asti ja pääkirjasto sekä Ylämyllyn kirjasto ovat olleet kesällä kiinni useita viikkoja. Pääkirjastolla on tehty talotekniikkaremonttia 14.6. alkaen ja Ylämyllyn kirjasto on ollut kiinni uusiin tiloihin siirtymisen vuoksi. Pääkirjasto avattaneen jälleen 16.8. Varausten nouto tällä välin on toiminut Nepenmäen kirjastolta ja lainaamaan on päässyt kirjastoautosta pääkirjaston takapihalta.

Tapahtuma- ja pedagoginen toiminta on alkuvuoden ajan ollut suurilta osin etänä tapahtuvaa. Uusia palveluita vuoden aikana ovat olleet etäkäyttöinen aikakauslehtipalvelu eMagz, verkkokirjaston chat, Vaara-kirjastojen kirjastokortti Joensuu-sovelluksessa ja lainattavat kuormapyörät. Lisäksi omatoimiaukiolo on saatu käyttöön Kontiolahden ja Polvijärven kirjastoihin. Ylämyllyn uuden kirjaston valmistelut ovat loppusuoralla.

Lainojen ja käyntien määrä on jonkin verran normaalia vuotta jäljessä. Tähän on vaikuttanut koko vuoden ajan ilmeisesti koronatilanteeseen liittyvä varovaisuus ja tapahtumien ja muun toiminnan puute tiloissa, mikä heijastuu enemmän käynteihin kuin lainoihin. Suuremmin on kuitenkin vaikuttanut kesäaikana pääkirjaston remontin aikainen sulkua ja Ylämyllyn kirjaston uusiin tiloihin siirtymiseen liittyvä sulkua, jotka ovat kesän aikana vaikuttaneet myös lainojen määriin. Erityisesti Nepenmäen kirjasto, mutta muutkin noin 10 kilometrin säteellä keskustasta olevat kirjastotoimipisteet ovat ansiokkaasti hoitaneet normaalia kävijä- ja lainamäärää suuremman palvelutarpeen, mutta silti käynnit ja lainat ovat kesällä jääneet jonkin verran vähäisemmiksi. Verkkokirjaston käyttö sen sijaan on noussut koko vuoden ajan.

Aukioloaikoja on kertynyt normaalia enemmän kahden uuden omatoimikirjaston myötä. Omatoimikirjastot tuovat aina auetessaan huomattavan kasvun aukiolotunteihin, vaikka varsinaiset palveluaukiolotunnit eivät lisääntykään. Käyttäjäkoulutuksia ja tapahtumia on ollut vähän normaaliin vuoteen verrattuna, vaikka molempia on tarjottu etänä. Varsinkin tapahtumissa yksittäinen etätapahtuma saattaa kuitenkin kerätä tavallista tapahtumaa reilusti suuremman katsojakunnan. Samoin yhdellä käyttäjäkoulutuksella on etänä tarjottuna tavoitettu useampia kouluryhmiä.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston kevätlukukausi tammikuu-huhtikuu välillä toimittiin Joensuun kaupungin valmiusjohtoryhmän linjausten mukaisesti etäopetuksessa aikuisten ja vanhempi-lapsiryhmien osalta, lasten ja nuorten ryhmien kokoontuessa normaalisti lähiopetuksessa kevätlukukauden ajan.

Kesälukukausi toukokuu-kesäkuun välillä päästiin toteuttamaan lähiopetuksena ulkona toimivien ryhmien osalta, osa aikuisten ryhmistä tarjottiin etäopetuksena asiakastoiveiden perusteella sekä lastenryhmät ja -leirit kokoontuvat normaalisti lähiopetuksena.

Kansalaisopiston syyslukukautta suunnitellaan edelleen normaaliksi toimintakaudeksi lähiopetuksessa huomioiden Covid 19 epidemian johdosta voimassa olevat suositukset ja ohjeistukset, kuten turvavälit (2 m), ryhmäkoot ja hygieniat ja suojautumisvarusteiden käyttö. Suositusten ja ohjeistusten toteuttaminen, kuten OPH:n suosittamat 2 metrin turvavälien toteuttaminen edellyttää ryhmäkokojen pienentämistä ja vaikuttaa tätä kautta kurssimaksutuloihin.

Kansalaisopisto toteuttaa Opistostartin 24.8., jossa voi maksutta kokeilla eri sisältöisiä ryhmiä ja inspiroitua työnäytöksissä. Tapahtuma toteutetaan terveys- ja turvallisuusohjeet huomioiden osin verkossa etäopetuksena

Vuoden 2021 osalta kansalaisopisto ei tule pääsemään palveluarviotavoitteeseen opetustuntien eikä asiakasmäärien osalta, pitkän etäopetusjakson ja sen myötä huomattavasti pienemmän kurssitarjonnan sekä asiakasmäärien vuoksi.

Kansalaisopisto sai huhtikuussa 2020 opetushallitukselta 57 200 euron rahoituksen Osaava työnhakija hankkeelle, jonka tavoitteena on kohentaa työttömien tietoteknisiä taitoja. Hankekurseja pyritään jatkamaan elokuussa 2021 yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa kevätlukukauden toimintakatkon jälkeen. Hankkeen alkuperäinen loppumisajankohta oli vuoden 2021 lopussa, mutta hankkeelle on mahdollista hakea jatkoaikaa.

Museot:

Joensuun museot ovat olleet normaalisti avoinna vuoden alusta lähtien. Kävijämäärät ovat yli 4300 kävijää edellistä vuotta korkeammat. Tosin vuoden 2019 tasolle ei ole tulla pääsemään. Merkittävä kävijämäärän lisäys saatiin, kun Bunkkerimuseo oli avoinna ajalla 30.6. – 30.7. yhteensä 15 päivän (ke-pe) ajan. Toiminnasta huolehtivat maanpuolustusyhdistykset vuoroviikoin. Bunkkerimuseossa vieraili aukiolon puitteissa 2274 asiakasta. Uudesta formaatista saatiin asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta myönteistä ja kannustavaa palautetta. Kesän vaihtuvien näyttelyiden myötä Hilmassa ja Onnissa alettiin järjestää myös avoimia yleisöopastuksia.

Taidemuseo Onnissa on kesän vaihtuvana näyttelynä Henkien tarkkailijat Camilla Vuorenmaan näyttely, joka siirrettiin viime kesältä tälle kesälle. Pohjois-Karjalan museo Hilmassa on kesänäyttelynä Suomen itä valokuvissa, joka pohjautuu Riitta Raatikaisen syksyllä Itä-Suomen yliopistossa tarkastettavaan väitöskirjaan.

Kulttuuriympäristöön liittyviä viranomaislausuntoja on heinäkuun loppuun mennessä kirjoitettu 256, näistä 175 liittyi arkeologiaan, 29 rakennuslupa-asioihin ja molempiin liittyviä yhteisiä lausuntoja oli 52. Museoiden alva (alueellinen vastuumuseo) -tiimi on täydentynyt, kun alueellisesta museotyöstä vastaava amanuenssi aloitti toukokuussa ja huhtikuussa aloitti alueellisesta taidemuseotyöstä vastaava amanuenssi.

Karelia CBC EU-rahoitteinen Museums in Focus -hanke päättyi 30.7. Hankkeen näkyvimmat tuotokset, äänioppaat, julkaistiin heinäkuussa. Äänioppaiden avulla esitellään bunkkerimuseo, Pohjois-Karjalan museo Hilma ja Joensuun taidemuseo Onni suomeksi, englanniksi, venäjäksi ja mandariinikiinaksi. Äänioppaista on

saatu positiivista palautetta.

Joensuun museot saivat Museovirastolta 16 000 euron avustuksen Osallisuutta ja etsivää kulttuuriperintötyötä -hankkeeseen. Hanke aloitetaan syksyn 2021 aikana ja se päättyy vuoden 2022 lopussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Joensuun museoille Korona 3 -avustusta 30 000 euroa. Hanke päättyy vuoden 2021 lopussa.

Konservatorio:

Konservatorion kevätlukukausi pystyttiin viemään läpi normaalisti lähiopetuksena. Ainoa ero normaaliin oli konserttien toteuttaminen ilman yleisöä. Toimivan striimausjärjestelmän avulla kaikki konsertit saatiin yleisön saataville konservatorion Youtube-kanavalle.

Kevään valintakokeissa oli hakijoita ja hyväksyttyjä seuraavasti.

Musiikkiopisto: hakijoita 129, hyväksyttyjä 80 ja varasijalle hyväksyttyjä 6
(Hakijoista 13 tulee syksyllä valintakokeisiin)
Ammatillinen koulutus: hakijoita 43, hyväksyttyjä 16
(Syksyn täydennyshakuun ilmoittautunut 8 hakijaa)

Uuden konservatorion rakentaminen etenee suunnitellusti ja rakennuksen on tarkoitus valmistua marraskuussa 2021. Muutto tapahtuu joululoman aikana ja opetus alkaa uusissa tiloissa kevätlukukauden 2022 alussa.

Kesän aikana konservatorion hankkeille tuli kaksi myönteistä rahoituspäätöstä. Otsakorven säätiö antoi 35 000 € ammatillisen koulutuksen kolmeen kehittämishankkeeseen ja Opetushallitus 20 000 € musiikkiopiston West side story-musikaaliprojektiin.

Liikuntapalvelut

Ulkoliikuntapaikoilla talvikaudesta kesäkauteen siirtyminen tapahtui koronarajoitusten varjostamana. Kenttiä saatiin vähitellen käyttökuntoon huhtikuun alkupuolella ja alkuvaiheessa käyttö oli sallittua vain lasten ja nuorten sekä edustusjoukkueiden harjoittelulle. Touko-kesäkuun vaihteessa toiminta saatiin avattua myös kaikelle muulle ulkona tapahtuvalle aikuisurheilulle ja -liikunnalle, ottelutapahtumille sekä Areenan kertalippujen ja kausikorttien käyttäjille. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön Areenan kertalipun ostomahdollisuus Tilava-verkkokaupan kautta.

Kesäkuun alussa palattiin koronarajoitusten osalta ns. normaaliin toimintaan ja myös sisäliikuntatilat avattiin aikuisten ryhmäliikunnalle.

Ulkoliikunnassa vuosittaisia huolto- ja kunnostustöitä tehtiin kenttien ohella reiteillä ja niiden yhteydessä olevilla tulipaikoilla ja laavuilla.

Virallinen uimakausi alkoi 16.6. ja loppuu 15.8. Kaupungin ylläpitämällä uimarannoilla ja -paikoilla säännölliset rantakierrokset tehdään toukokuun alusta elokuun loppuun saakka. Uimarantojen päivittäiseen siistimiseen saatiin myös kaupungin kesätyöntekijöitä. Lämpimän kesän johdosta uimarantojen käyttö on ollut runsasta.

Kesä-heinäkuussa pidettiin uimakouluja uimahalleissa sekä maaseutualueen viidellä eri rannalla. Uimakouluihin osallistui lähes 300 lasta 31 eri ryhmässä. Koronatilanteen vuoksi uimakoulut toteutettiin aiempia kesiä pienemmissä ryhmissä ja ryhmien väliin oli jätetty aiempaa pidempi aika ryhmien kohtaamisen minimoimiseksi. Uimakoulupaikan ostaminen tapahtui verkkokaupan kautta. Kysyntää uimakouluille oli hyvin, sillä kaikki halukkaat eivät ryhmiin mahtuneet.

Uusina liikuntapaikkarakentamisen hankkeina aloitettiin Hammaslahden yleisurheilukentän sekä Koillispuiston tekonurmikentän remontti. Koillispuistosta poistettiin vanha nurmi ja parkkialueita laajennettiin. Hankkeen seuraavassa

vaiheessa Mehtimäen tekonurmi siirretään Koillispuistoon. Mehtimäen tekonurmen ympäristön kohentamista jatkettiin pystyttämällä kentälle katsomorakenteet. 29.7.2021 jäähallissa oli tulipalo, joka aiheutti huomattavia korjaus- ja ennen kaikkea siivoustarpeita.

Tapahtumarajoitusten vuoksi helmikuulta siirtyneet Vanhojen tanssit tanssittiin Areenassa toukokuussa. Tanssit toteutettiin ilman yleisöä ja voimassa olevat koronarajoitukset huomioiden. Muita kevään ja kesään tapahtumia olivat laulurinteellä pidetyt maastajuoksun SM-kisat sekä keskusurheilukentällä pidetyt yleisurheilun Motonet GP-kisat.

Urheiluakatemiaan 2. asteen valintahaastattelut toteutettiin huhtikuussa. Toiselle asteelle pyrkimässä olevia hakijoita oli yhteensä 101 ja urheiluakatemiaan valittiin yhteensä 88 urheilijaa.

Valmistelija: talouspäällikkö

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

- merkitä tiedokseen osavuosisikatsauksen ajalta 1.1. – 31.7.2021,
- hyväksyä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan vastuualueiden talousarviomuutokset palveluarviotaulukon ennustesarakkeen mukaisina,
- esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle talousarviomuutosten hyväksymistä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.